

חזון

**מנהיגות היא מכוונת-עתיד.
היא מונחית ומונעת על ידי חזון.**

**"מנהיגים מובלים על ידי חזון
העתיד שלהם, וזה מה שנותן
השראה לאחרים".**
(הרב זקס)

מנהיגות מונחית ומונעת על ידי חזון הרב יונתן זקס

בטרם יוכל היה משה להנהיג הוא צריך לחוות חזון בסנה הבוער. שם נאמרת לו שליחותו: להנהיג את העם מעבדות לחירות. **יש לו יעד:** ארץ זבת חלב ודבש, ויש לו אתגר כפול: לשכנע את המצרים לאפשר לבני ישראל לצאת ממצרים, ולשכנע את העברים לקחת את הסיכון ביציאה ממצרים. נראה שהאתגר השני קשה מהראשון.

יעדים

לאורך הדרך, משה מבצע אותות ומופתים, אך מעשה המנהיגות הגדול ביותר שלו קורה בחודש האחרון לחייו. הוא מכנס אסיפת עם על גדת הירדן ונואם את הנאמר בספר דברים. שם הוא מתעלה לדרגה הגבוהה ביותר של נבואה, **עיניו מופנות לאופק הרחוק של העתיד**. הוא אומר להם מה האתגרים העומדים בפניהם בארץ המובטחת. הוא נותן להם חוקים, **וקובע את החזון של חברה טובה, מוסרית**. משה ממסד עקרונות, כמו אסיפה לאומית שבה תיקרא התורה, שתזכיר מעת לעת לעם ישראל את הייעוד שלו.

קביעת
חזון

ספר משלי אומר: "באין חזון יפרע עם" (משלי כ"ט, יח). הנביאים היו אנשי החזון 'המאסטרים' של העולם, והמילים שלהם עדיין מעוררות בנו השראה. איכשהו ליהודים תמיד היו אנשי חזון להרים את העם מאסון לתקווה: משוררים, פילוסופים, מיסטיקנים - אפילו לציונים החילונים של המאה התשע-עשרה היה משהו רוחני באוטופיות שלהם.

הנביאים היו
אנשי החזון,
'המאסטרים'
של העולם

לפני שתוכל להנהיג, אתה חייב שיהיה לך חזון לגבי העתיד, ושיהיה בכוחך להעביר אותו לאחרים.

אם רצוננו שאנשים ילכו אחרינו ויוציאו מעצמם את המיטב, חייב להיות חזון שייתן לנו השראה ושיאמר לנו מדוע עלינו לעשות את מה שמבקשים מאתנו לעשות... ואז מוכרחים להיות חוק, קוד תשומת לב קפדנית לפרטים - המאפשרים לנו לתרגם את החזון למציאות.

חזון
השראה
לאחרים

החזון הוא שחשוב, לא המשרה, הכוח, המעמד או הסמכות. **מנהיגים מובילים על ידי חזון העתיד שלהם, וזה מה שנותן השראה לאחרים.**

אבני דרך

- « למה זה חיוני שלמנהיג יש חזון?
- « מה היה חזונו של משה כמנהיג?
- « כיצד בונים חזון וכיצד מעצבים בעזרתו את עתידנו?
- « כיצד נעביר את החזון שלנו באופן יעיל לאחרים?
- « כיצד נוודא שהמעשים שלנו יהיו מתואמים עם החזון שעיצבנו?
- « מה החזון שלך כמנהל בי"ס? כמורה? כאדם?
- « מה קורה כשחזון לא מתקיים? מה קורה למנהיג שחזונו כשל?

משימה למליאה

הציגו את 'אבן הדרך' של המנהיגות המוצעת כאן על ידי הרב זקס, התייחסו גם לאחד או יותר מן המקורות המופיעים בהמשך וציינו כיצד עיקרון מנהיגותי זה בא לידי ביטוי בעשייה החינוכית שלכם?

מקורות נוספים לעיון והרחבה

באין חזון / שלמה המלך (משלי כט, יח')

"בִּאֵין חֶזוֹן יִפְרָע עַם וְשֹׁמֵר תּוֹרָה אֲשֶׁרֶהוּ".

הנביא ישעיהו

חֶזוֹן יִשְׁעִיָּהוּ בֶן-אֲמוּץ אֲשֶׁר חָזָה עַל-יְהוּדָה וִירוּשָׁלַם בִּימֵי עֲזִיָּהוּ יוֹתָם אֶחָז יִחְזַקְיָהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה: (ישעיהו פרק א)

וַיְהִי הַדָּבָר אֲשֶׁר חָזָה יִשְׁעִיָּהוּ בֶן-אֲמוּץ עַל-יְהוּדָה וִירוּשָׁלַם וְכָתַתּוּ חֲרָבוֹתֵם לְאֵתִים וְחִנִּיתוּתֵיכֶם לְמִזְמֵרוֹת לֹא-יִשָּׂא גּוֹי אֶל-גּוֹי חֶרֶב וְלֹא-יִלְמְדוּ עוֹד מִלְחָמָה. (ישעיהו פרק ב)

בנימין זאב הרצל, 'אחרית דבר מתוך המחבר', מתוך: אלטנוילנד

אבל אם לא תרצו, כל מה שסיפרתי לכם אגדה הוא - ואגדה ישאר. היה בדעתי לכתוב סיפור עם מוסר השכל. יש שיאמרו: 'יותר סיפור ממוסר השכל'. אחרים יאמרו: 'יותר מוסר השכל מסיפור'. אחרי שלוש שנים של עבודה עלינו להפריד, ספרי האהוב. כעת מתחילים ייסוריך. יהיה עליך לפלס דרכך במבוך של איבה וסילופים, כמו בתוך יער אפל. אבל אם יתמזל מזלך ותגיע לחברת אנשים טובים, מסור להם את ברכת אביך. הוא מאמין שגם חלומות הם דרך למלא את הימים שנגזר על האדם להעביר על פני האדמה. החלום אינו שונה בהרבה מן המעשה, כמו שחושבים רבים. כל מעשיהם של בני האדם היו פעם חלומות; כל מעשיהם יהיו ביום מן הימים לחלום.

מרטין לותר קינג / "יש לי חלום"

"יש לי חלום, שיום אחד האומה הזאת תתרומם ותגשים את המשמעות האמיתית של אמונתה: אנו מחזיקים באמיתות האלה כעדות עצמית לכך שכל בני האדם נבראו שווים. יש לי חלום, שיום אחד בניהם של עבדים לשעבר ובניהם של בעלי עבדים לשעבר יוכלו להסב יחד סביב שולחן האחוה... ועם האמונה הזאת נהיה מסוגלים לעבוד יחד, להתפלל יחד, להיאבק יחד, להתייצב למען החופש יחד, בידענו שנהיה חופשיים יום אחד..." (מרטין לותר קינג)

שמעון פרס

"אנשים חושבים שאני מפנטז. אני לא מפנטז שום דבר. ואם כן, יש לי רישיון לפנטז, כי כל מה שפונטז הפך למציאות. אנשים שאין להם פנטזיה, לא עושים דברים פנטסטיים." (שמעון פרס)

דוד בן גוריון / קריירה או שליחות?

חזון במאזן הכוחות העולמי מדינת ישראל היא כמעט כמות מבוטלת, ואין בידינו להכריע הכף בזירה הבינלאומית, אבל יש בידינו להראות לעולם דרך־חיים חדשה, שהיא גם מורשת חזון נביאינו וגם מבצע טובי חלוצינו מאז החילונו לבנות הבית השלישי. ניצור חברה בלי ניגודים פנימיים; חברה המבטלת את הסדרים המפלגים אותה: חלק החי חיי מותרות ושפע, וחלק החי חיי מחסור ועוני; חברה ההורסת המחיצה בין עבודת הרוח ובין עבודת הגוף; חברה שהורסת המחיצה בין הקניין ובין העבודה..

העולם כולו צמא לחזון חיים חדשים, לחזון חברה חדשה. מאתנו לא ייבצר הדבר לבנותו. מעמדנו בעולם, בעם היהודי, בתוכנו אנו - תלוי באמון ובכבוד שנצליח לעורר, בתוכנו אנו ומחוצה לנו. לא נתחרה בעמים אחרים ולא נשתווה אליהם בעושר, בכוח, במספר; בכל אלה הוגבלנו וצומצמנו בגזירת ההשגחה ההיסטורית, אין בידינו לקרוע רוע הגזירה. בדבר אחד אנו מסוגלים לעלות על כל עם אחר: בעיצוב חברה חדשה.

"חֻזָּה לֶךָ בְּרַח" [עמוס ז', יב] / חיים נחמן ביאליק

"לֶךָ בְּרַח?" - לא-יִבְרַח אִישׁ כְּמוֹנִי!	אֵין דְּבַר! אֲשֵׁלִים עִם-גִּוְרָלִי:
הַלֹּה בְּלֹאט לְמַדְנִי בְּקָרִי,	אֶת-כָּלִי אֶקְשֶׁר לְחִגּוּרָתִי,
גַּם דְּבַר כֵּן לֹא-לְמַדָּה לְשׁוֹנִי	וּשְׁכִיר הַיּוֹם בְּלִי שְׂכָר פְּעֻלִי
וּכְקָרְדִים כָּבֵד יִפֹּל דְּבָרִי.	אֲשׁוּבָה לִי בְּלֹאט כְּשֶׁבִאֲתִי.
וְאִם-כָּחִי תֵם לְרִיק - לֹא-פִשְׁעִי,	אֶל-נְוִי אֲשׁוּב וְאֶל-עַמְקִיו
חֲטֹאתֵכֶם הִיא וְשֹׂאוֹ הָעוֹן!	וְאֶכְרֹת בְּרִית עִם שְׂקִמִּי יָעַר;
לֹא-מֵצָא תַחְתָּיו סֶדֶן פְּטִישִׁי,	וְאַתֶּם - אַתֶּם מְסוֹס וְרֶקֶב
קָרְדָּמִי בָּא בְּעֵץ רֶקֶבָן.	וּמַחֵר יִשָּׂא כָלְכֶם סָעַר.
	תִּמְזוֹ, תִּר"ע.

בספר עמוס מסופר על הנביא עמוס שמנבא נבואות זעם נגד בית המלוכה ובני המעמד העשיר בממלכת שומרון. נבואותיו מרגיזות את אמציה כהן בית אל, אשר לועג לנביא עמוס, שבא מממלכת יהודה, ומתרה בו להתרחק מהשומרון. חוזה, לך ברח, בשנת 1910, השתמש המשורר חיים נחמן ביאליק בביטוי התנ"כי ככותרת לשיר "חוזה לך ברח", הנחשב לאחת מיצירותיו החשובות.

השיר נכתב בתקופה של מצוקה אישית וציבורית, לאחר שביאליק חש כי פועלו הציבורי אינו זוכה לאהדה גדולה בקרב האנשים אליהם הוא פונה, והוא מבקש לפרוש לעולמו הפרטי.